

AZ ERDŐ SZINTJEI
oktatási segédanyag
NAT 4.osztály Természetismeret

Mátra Múzeum
Nagy Zsuzsanna - múzeumpedagógus

A photograph of a dense forest with tall, thin trees and a green undergrowth. The text is overlaid on the image in yellow.

Az erdő növények és állatok életközössége, ahol minden élőlény szoros kölcsönhatásban él egymással.

Az erdőben a meghatározó növények a fák.

Az erdő jól elkülöníthető szintekre, emeletekre tagolódik.

Az erdőalkotó fák és más növények termelik az életadó oxigént, vagyis az erdő a Föld tüdeje.

Hazai erdeink nagy része lomhullató. A mérsékelt égövben 4 évszak váltakozik. Télen a pihenő időben a növények megszabadulnak párolgási felületeiktől, lehullajtják leveleiket. Ilyenkor az erdő pihen.

TALAJSZINT

Az erdő alapzata a talaj. Az erdő „padlóját” az avar, lehullott, bomlásnak indult levelek, elhalt növényi részek, különleges gombák, apró avarlakó állatok közössége alkotja. A talajszinten található a fák messzire elágazó, erős gyökerei, számtalan rovar, kisebb méretű gerinces állat. A vaddisznók kedvenc csemegéjük a tölgyfa termése a makk után kutatnak a talajon, az őzek pedig a fiatal fa hajtásait rágnak le. A borz maga ásta föld alatti járatrendszerét „borzvárat” épít, mely többkijáratos kényelmes és védett lakóhelyéül szolgál a borzgenerációk számára. Az elhagyott borzvárakban előszeretettel költözik be a róka, görény, nyest, vadmacska is.

TALAJLAKÓ ÁLLATOK

Földigiliszta

Kép: citygreen.hu

Erdei béka

Kép: herpterkep.hu

Keleti sün

Kép: millosreggeli.hu

Borz

Kép: turoldal.hu

GYEP ÉS CSERJESZINT

A gyepszinten található az erdő lágyszárú növényei, virágok, fűfélék, páfrányok, mohák, a rajtuk élő állatok sokaságával, rovarokkal és gerinctelenekkel. Változatos alakú és színű kalapos gombák nőnek ki a tápanyagban gazdag erdei talajból. Az apróbb erdei állatok búvóhelyet, védelmet találnak itt. A gyepszinttől fölfelé haladva a következő a cserjeszint. A cserjék, bokrok termései, zsenge hajtásai sok állat számára biztosít táplálékot. A szarvasok, őzek szívesen pihennek és keresnek búvóhelyet a cserjésekben.

GYEP ÉS CSERJESZINT LAKÓI

Vaddisznó

Kép: zalaerdorzi.hu

Gímszarvas

Kép: magasles-reblog.hu

Vörös róka

Kép: tiszatoelovilaga.hu

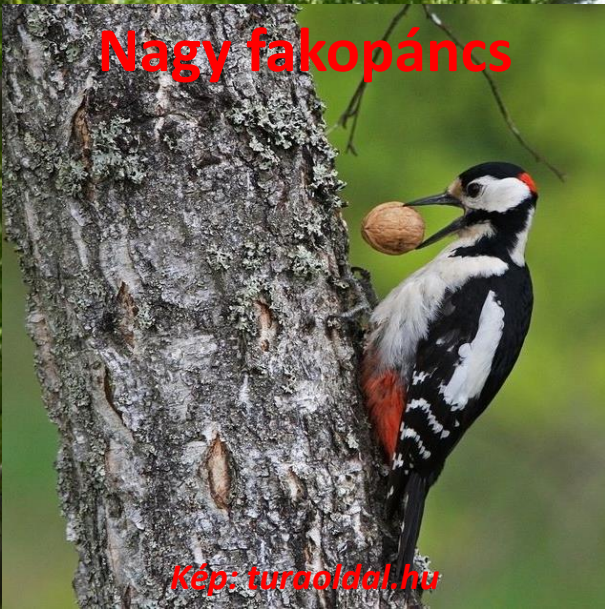
LOMBKORONASZINT

A lombkoronaszint az erdő legfelső szintje. Különböző magasságú fák összefonódó ágai, gallyai és a rajtuk lévő levelek, termékek, valamint a lombkoronában élő sokféle állat alkotja. Az erdő jellegét, arculatát egyes fainak jellegzetességei határozzák meg. Az ágak közt madarak fészkelnek, a fák odvaiban mókusok, pelék, harkályok laknak. A fák kérge alatt rovarok élnek és szaporodnak. A fák levelei, rügyei, és termése pedig fontos élelemforrás az erdő állatai számára.

LOMBKORONA LAKÓI

Nagy fakopáncs

Kép: turaoldal.hu

Vörös mókus

Kép: wikipedia.hu

Parlagi sas

Kép: Marvai Szilárd

ERDŐ ALKOTÓ FÁINK: Tölgyfa, Bükkfa, Fenyő

TÖLGYFA

A tölgyfa meleg dombvidékeinken, alacsonyabb közephegységeink napsütötte oldalán erdőalkotó lomhullató fa. Törzsük zömök, kérgük függőlegesen, mélyen repedezett. Sötétzöld levelei karéjos szélűek. A tölgy termése a makk, mely alsó részével a kupacsban ül, a földre hullva a vaddisznók kedvenc eledele. Aljnövényzete igen gazdag, mivel levelei ritkásan helyezkednek el az ágakon, a fák is távol nőnek egymástól, így sok fénysugár juthat le a talajig. Többféle tölgy is létezik. Nálunk a legelterjedtebb a kocsányos, a kocsánytalan és a csertölgy.

BÜKKFA

A bükkfa árnyékos, magasabb középhegységeinkben, illetve északi hegyoldalakon erdőalkotó fa. Magas, egyenes növésű, kérge szürke és sima. Fényes, zöld levelei kétoldalt szórtan állnak. A bükkerdők aljnövényzete szegényes, mivel lombkoronájuk zárt, napfényt csekély mértékben engedi át. A bükknek szintén makktermése van, mely tüskés kupacsban ül.

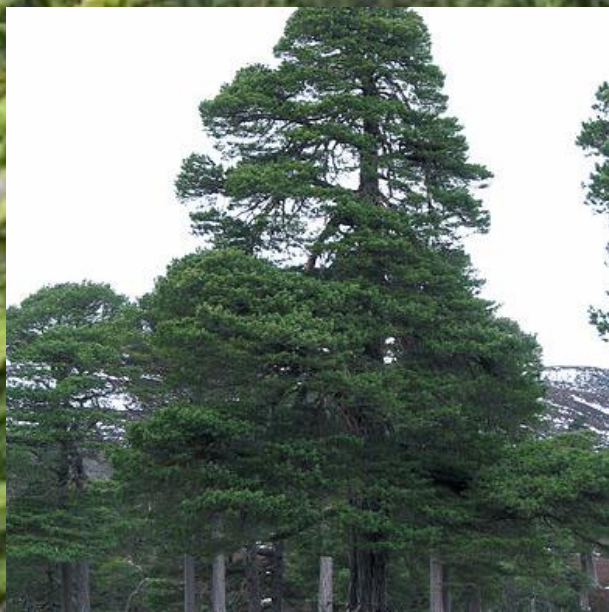

FENYŐ

A hűvös magashegységek örökzöld, egész évben zöldellő tűlevelű fája a fenyő. Hazánkban betelepített, csak kis területen őshonos pl: Bakony, Kőszegi hegység, Zalai dombság. Kellemes, megnyugtató illatot kölcsönöz nekik, a törzsükből kifolyó, ragadós, arany színű gyanta, mely tartósítja, ellenállóbbá teszi a fát. Hazánk egyik leggyakoribb fenyője az erdeifenyő. Tápanyagban szegény talajon is megél, 15-20 méter magasra is megnő.

Kérge rozsdabarna. Tobozvirágzata van.

AMIT AZ ERDŐKNEK KÖSZÖNHETÜNK

A földfelszín harmadát beborító erdők jelentik az élőhelyet a szárazföldi állatok és növények 80%-nak.

Egyetlen fa akár 150kg szén-dioxid megkötésére is képes évente.

Egy nagyobb tölgyfa egy év alatt akár 150 000 liter vizet is kipárologtathat – a földre hulló csapadék 40%-a a növények kipárolgásaiból származik.

A gyógyszerhatóanyagok 25%-a az esőerdei növényekből származik (pedig az ott élő növények alig 1%-át vizsgálták meg ebből a szempontból).

Egy felnőtt fa körülbelül egy ember éves oxigénszükségletét termeli meg egy vegetációs időszak alatt. Ugyanakkor egy személyautó 20 ember oxigén szükségletét használja el 100 kilométeres távon kb. 1 óra alatt.